

Rummet – vejledning, mødested og aktiviteter for og med unge

Et notat om erfaringerne med at etablere en ungeindsats på Gentofte Hovedbibliotek

Jens Christian Nielsen & Niels Ulrik Sørensen

Resumé

Dette notat rummer en opsamling af erfaringerne med at etablere et mødested og en ungevejledning i *Rummet* på Gentofte Hovedbibliotek. I notatet beskrives de mål, der har været med *Rummet*, ligesom der foretages en vurdering af, hvor langt man er nået med virkeliggørelsen af disse mål i opstartsperioden 1. februar – 30. juni. Udgangspunktet for denne vurdering er en gennemgang af relevante tiltag i og omkring *Rummet* i denne periode, interviews med udvalgte aktører i *Rummet* samt en workshop med lokale unge på et seminar d. 20. juni. Notatet rummer endvidere en beskrivelse af historikken bag *Rummet* samt en perspektivering, der udfolder relevante tematikker om unge og trivsel med udgangspunkt i nyere ungdomsforskning. Notatet er skrevet af forskere ved Center for Ungdomsforskning, Jens Christian Nielsen og Niels Ulrik Sørensen, der har fuldt udviklingen og etableringen af *Rummet*.

Indholdsfortegnelse

Indledning	2
Målet med erfaringsopsamlingen	4
Processen bag ud udviklingen af indsatsen	5
Erfaringsopsamling	8
Sammenfatning og vurdering	16
Perspektivering: Refleksioner over unge og trivsel.....	19
Referencer.....	23

Indledning

I Gentofte Kommune er man blevet opmærksom på, at unge med mistrivsel mangler et sted, hvor de har mulighed for at tale med voksne og unge om de problemer, der fylder i deres liv, og hvor de samtidig på deres egne præmisser kan få støtte til at løse problemerne i et rum, der ikke umiddelbart forbindes med den kommunale forvaltning (Gentofte Kommune 2011). Det kan fx dreje sig om ensomhed, mobning eller andre problemer med social integration. Det kan også handle om mistrivsel i forhold til krop og ydre, som bl.a. kommer til udtryk ved selvskadende adfærd eller tegn på spiseforstyrrelser. Men der kan også være tale om en lang række andre problemer og udfordringer, fx i forbindelse med studiefrafald, der ikke nødvendigvis er så ødelæggende, at de unge fuldstændig mister fodfæstet, men som på den anden side kan virke unødigt belastende. Det er kommunens opfattelse, at sådanne unge kan være tilbøjelige til at holde deres mistrivsel tæt inde på livet, og at de derfor ikke nødvendigvis får den hjælp eller det puf, der skal til for at komme videre, hvorved de risikerer at havne i en situation, hvor problemerne uforvarende vokser dem over hovedet (ibid).

At der er tale om generelle tendenser blandt danske unge understøttes af den nyeste forskning i unges trivsel, som viser, at der er en gruppe unge, som ikke nødvendigvis er behandlingskrævende, men som har mistrivsel, hvis omfang og intensitet vækker bekymring. Sådanne unge har langt fra altid en diagnose, men de er ramt et sted, hvor det gør rigtigt ondt, og de har svært ved at få smerten til at forsvinde (Nielsen m.fl. 2010, Nielsen m.fl. 2010a, Ottosen m.fl. 2010, Sørensen m.fl. 2011). Det kan i hvert enkelt tilfælde være svært at afgøre, om deres mistrivsel på sigt vil kunne blive direkte behandlingskrævende, hvis ikke der sættes ind overfor den. Men eftersom de i vid udstrækning har svært ved at håndtere udfordringerne selv, anslår forskningen, at de har behov for, at der i højere grad skabes rum for, at de kan dele deres mistrivsel med andre, og evt. få mere håndgribelig hjælp til at håndtere de problemer eller udfordringer, der fylder i deres liv (Nielsen m.fl. 2010, Nielsen & Sørensen 2011).

Ungdomstiden består af en række skift og overgange, fx mellem skole, ungdomsuddannelse, videre uddannelse og arbejdsmarked, hvor unge løbende må integrere sig blandt nye jævnaldrende og voksne i nye sammenhænge med nye spilleregler. Det er en af grundene til, at vi ofte forbinder ungdomstiden med stor åbenhed og mange muligheder, men det skaber ligeledes en betydelig sårbarhed og udsathed, der er ganske særlig for ungdommen (Illeris m.fl. 2009). Forskning viser således, at en række mistrivselsrelaterede problemstillinger er knyttet til sådanne skift og overgange (Nielsen & Sørensen 2006, Illeris m.fl. 2009), og at det derfor kan være hensigtsmæssigt at have blik for de sammenhænge, der måtte være mellem fx uddannelsesskift og mistrivsel. For en uddybende beskrivelse se afsnittet ”Perspektivering: refleksioner over unge og trivsel”.

Et særligt rum på Gentofte Bibliotek

På den baggrund har Gentofte Hovedbibliotek taget initiativ til at etablere en indsats i biblioteksrummet, der kombinerer et mødested for unge, ungevejledning og kulturelle aktiviteter for unge. Indsatsen henvender sig særligt til unge mellem 15-25 år, der efter endt grundskole eller ungdomsuddannelse kan opleve, at de udover den vejledning, de møder i relation til deres uddannelse, har behov for at få mulighed for, med nærværende og lyttende personer, at drøfte og få hjælp til at handle på de problemer og den mistrivsel, de evt. måtte have i deres ungdomsliv.

På Gentofte Hovedbibliotek har man sammen med en gruppe lokale unge indrettet et helt nyt lokale, kaldet *Rummet*, der både rummer et mødested for unge og giver mulighed for at tilbyde anonym ungevejledning. Mødestedet er etableret i et samarbejde mellem biblioteket og Ventilen Danmark, der har stået for at rekruttere og uddanne frivillige til at bemande mødestedet i dets åbningstider. Ungevejledningen i *Rummet* udføres af medarbejdere fra UU Nord og Gentofte Jobcenter. Fra Gentofte Hovedbibliotek har man udpeget en daglig koordinator af *Rummet*, der udgør et projektteam sammen med en udviklingskonsulent og en ungekulturkonsulent, der har været nogle af de primære aktører i at initiere projektet.

Målet med indsatsen i *Rummet*

Indsatsen har som mål at hjælpe unge med ungdomsproblemer og fremme deres trivsel ved:

- At tilbyde et trygt mødested, der både giver den unge et frirum sammen med andre unge, der også oplever at have mistrivsel inde på livet, og et rum for kunne drøfte deres ungdomsliv og trivselsproblematikker knyttet hertil med andre unge og med frivillige unge samt i det omfang, det er relevant, med fagpersoner
- At tilbyde relevant og nærværende vejledning i trygge rammer, som giver den unge redskaber til at handle hensigtsmæssigt i eget liv
- At kunne være bindeled mellem den unge og andre instanser, herunder familie, skole, fritidstilbud og professionelle
- At bruge kulturelle aktiviteter til at understøtte indsatsen fagligt og socialt, fx skabe opmærksomhed omkring indsatsen ved at italesætte centrale udfordringer i unges liv gennem arrangementer om eksempelvis seksualitet, cutting og spiseforstyrrelser. Men også ved at lade unge indgå i og evt. stå for disse aktiviteter

Indsatsen har endnu kun eksisteret i få måneder, så målene fremstår endnu som pejlemærker, der skal realiseres på sigt. Foreløbig er den tværfaglige vejledningsindsats berammet til at vare til februar 2013, hvor indsatsen skal vurderes mhp. om den skal forlænges, tilrettes eller afsluttes. *Rummet* som et kulturelt og socialt rum for unge i biblioteket har ingen slutdato. I relation til mødestedet løber samarbejdsaftalen med Ventilen Danmark frem til udgangen af januar 2013, hvor den efter dialog mellem parterne kan forlænges i 12 eller 24 måneder.

Målet med erfaringsopsamlingen

Gentofte Hovedbibliotek har i forbindelse med etableringen af *Rummet* indgået et samarbejde med Center for Ungdomsforskning (CEFU), der indeholder to elementer: Dels en løbende kvalificering af indsatsens implementering og udvikling i opstartsfasen. Og dels en forskningsbaseret erfaringsopsamling af indsatsen i opstartsfasen.

Første element er foregået ved, at CEFU har fungeret som sparringspartner for projektlederen og projektteamet undervejs i opstartsfasen, ligesom CEFU har bidraget til seminaraktiviteter med vejledere og frivillige mv., hvor der er blevet formidlet relevant viden og drøftet metoder til at arbejde med unges mistrivsel.

Med udgangspunkt i den dialog, der har været med relevante aktører i indsatsen i forbindelse med samarbejdets første element, samt opfølgende interviews og diverse

former for talbaseret materiale, er det andet element af samarbejdet gået ud på at lave en forskningsbaseret erfaringsopsamling i forhold til:

- hvilke former for trivselsproblematikker, de unge brugere af mødestedet/rådgivningen har henvendt sig med
- hvilken rådgivning og støtte, de unge er blevet tilbudt og har modtaget
- hvilke former for samspil der har fundet sted mellem mødested, rådgivning og de kulturelle aktiviteter i biblioteksrummet
- hvilke udfordringer og dilemmaer, der har vist sig undervejs (i projektet)

Hensigten med det andet element af samarbejdet har i forlængelse heraf været at:

- foretage en foreløbig vurdering af, hvor langt indsatsen i løbet af sin korte levetid har bevæget sig hen imod de målsætninger, der er skitseres i forrige afsnit.
- identificere barrierer og potentialer for indsatsens videre bevægelse hen imod målsætningerne

I nærværende notat er fokus på det andet element af samarbejdet – dvs. den forskningsbaserede erfaringsopsamling. Erfaringsopsamlingen dækker primært perioden 1. februar – 30. juni.

Processen bag ud udviklingen af indsatsen

Der er imidlertid en længere historik bag udviklingen af *Rummet*, der både er koblet til arbejdet med udvikling af en samlet ungestrategi for Gentofte Kommune og til de udviklingsmidler, som Gentofte Hovedbibliotek har modtaget fra Styrelsen for Bibliotek og Medier til et modelprojekt, der skal udvikle en ungerådgivning på biblioteket.¹

Arbejdet med en kommunal ungestrategi pegede på et behov

I forbindelse med udarbejdelsen af en samlet ungestrategi i Gentofte Kommune foreslår en tværfaglig arbejdsgruppe i foråret 2011, at der etableres en anonym ungdomsrådgivning som et projekt på tværs af opgaveområder i kommunen. Rådgivningen skal henvende sig til unge mellem 12-25 år, der befinder sig indenfor, hvad der benævnes som normalområdet og som ikke er behandlingskrævende. Indsatsen påtænkes etableret på Gentofte Hovedbibliotek (Gentofte Kommune 2011a). Arbejdsgruppen bestod af repræsentanter fra forskellige kommunale aktører i Gentofte Kommune (SSP Gentofte, PPR, UU-Nord, Jobcenter Gentofte, Børn, Unge og fritid, Gentofte Ungdomsskole, Gentofte Kommunes Alkoholrådgivning, Ordrup Gymnasium og Gentofte Studenterkursus).

¹ Det er alene i dette afsnit ”Processen bag udviklingen af indsatsen”, at der anvendes betegnelsen Ungerådgivning om udviklingen af vejledningsindsatsen. Det skyldes, at ungerådgivning var det, som blev benyttet i projektets indledende faser. Undervejs i processen bliver man blandt de involverede partnere enige om at anvende vejledningsbegrebet, da det bedre beskriver indsatsens tilbud og ramme.

Erfaringerne fra de forskellige aktører i arbejdsgruppen er, at der blandt unge i kommunen er en række mistrivselproblemer, der med fordel ville kunne afhjælpes, hvis de unge havde mulighed for at få et helhedsorienteret vejledningstilbud. Forslaget peger på, at der er behov for at se unges problemstillinger som oftest værende komplekse på en måde, hvor et helhedsorienteret og tværinstitutionelt anonymt vejledningstilbud vil være perspektivrigt.

I det udbyggede forslag til etablering af en ungerådgivning på Gentofte Hovedbibliotek er målgruppen for ungerådgivningen og koordineringen mellem de forskellige instanser og aktører beskrevet uddybende (Gentofte Kommune 2011): Målgruppen er stadig 12-25-årige unge, men nu med et særligt fokus på unge på de gymnasiale uddannelser. Det nævnes, at hele 91,2 pct. af kommunens unge gennemfører en gymnasial uddannelse, men at de lokale gymnasier de seneste år har oplevet en stigende andel elever med psykosociale problemer, især præstationsangst og ensomhedsproblemer. Der eksisterer allerede en række initiativer på de gymnasiale uddannelser og erfaringerne er, at de øger elevernes trivsel og medvirker til at mindske frafald. Der peges i den sammenhæng på, at det er vigtigt at koordinere ungerådgivningen med uddannelsesinstitutionernes rådgivning, så ungerådgivningen kan støtte og supplere de eksisterende tilbud.

Biblioteket som driver i processen

Parallelt med, og relateret til, arbejdsgruppens arbejde med en ungestrategi og udviklingen af forslaget om en anonym ungevejledning, ansøger Gentofte Hovedbibliotek Styrelsen for Bibliotek og Medier om udviklingsmidler til at udvikle en ungerådgivning på Gentofte Hovedbibliotek som modelprojekt for at arbejde med unge, frivillige og partnerskaber. I januar 2011 får Gentofte Hovedbibliotek tilsagn om bevilling af midler til udvikling af en åben anonym vejledning på biblioteket – og dermed at afsøge perspektiverne i en tværfaglig kommunal ungerådgivning lokaliseret på biblioteket. Og med støtte i helhedsplanen for bibliotekerne i Gentofte Kommune (Gentofte Kommune 2010) får biblioteket endvidere mulighed for og økonomisk støtte til at ombygge og indrette et rum på første sal i hovedbiblioteket, særligt målrettet unge og med mulighed for de vejlednings- og mødestedsfunktioner, som medarbejderne på biblioteket ønskede at etablere.

At Gentofte Hovedbibliotek spiller en så central rolle i etableringen af *Rummet* skal ses i lyset af, at biblioteket ligesom andre biblioteker de senere år har fået en bredere funktion som kultur- og videninstitution, der kombinerer bøger og bogudlån med det at være kulturhus og socialt samlingspunkt for kommunens indbyggere. Lånere er nu ikke bare lånere, men i bredere forstand også brugere og borgere. Det gælder også bibliotekerne i Gentofte Kommune, og ungeindsatsen på Gentofte Hovedbibliotek skal bl.a. ses i forlængelse af bibliotekets ønske om at yde en service for alle borgere i kommunen – herunder også de unge (Interview med AØH 2012, Hansen 2012). Endvidere har personalet på Gentofte Hovedbibliotek en række positive erfaringer med at skabe rum for, at unge kan have gode samtaler med personalet om væsentlige problemstillinger og udfordringer, ligesom man har haft held med at involvere de unge aktivt i biblioteket, fx i forbindelse med

kulturaktiviteter. Biblioteket forbindes ofte med noget positivt af de unge, og det er et sted, hvor det er legitimt for dem at opholde sig – ingen kan have noget imod, at en ung går på biblioteket (Gentofte 2011, Interview med AØH 2012, Interview med MK 2012). Det vurderes derfor, at der på biblioteket vil være relativt få barrierer for de unge, der ønsker at gøre brug af et mødested og/eller ungevejledning.

Involvering af de unge i processen

Gentofte Hovedbibliotek havde således allerede positive erfaringer med at involvere unge i kulturelle aktiviteter i biblioteksrummet og bl.a. en projektgruppe, der arbejdede med ungedrevne kulturaktiviteter. I arbejdet med at udvikle ungestrategien blev der fra ungekulturkonsulenten derfor taget initiativ til også at inddrage unge i processen og høre dem, hvorvidt de så biblioteket som et godt sted at placere en åben anonym vejledning. Selvom de involverede unge ikke havde tænkt på biblioteket som et naturligt valg, så beskrev de ikke desto mindre biblioteket som et åbent sted, hvor man kan få kvalificeret hjælp og som et sted, hvor der altid er lyttende voksne. Desuden fremstod biblioteket som et sted, det er legitimt at opsøge for alle unge (Interview med AØH 2012, Interview med MK 2012).

De unge pegede også på, at det som ung kan være svært at vide, hvor man skal gå hen med sine problemer. Og at det kan være en voldsom oplevelse at have kontakt med kommunens institutioner, hvor en henvendelse ofte sætter et større udredningssystem i værk (Interview AØH 2012). Denne oplevelse blandt de unge var samstemmende med den kommunale arbejdsgruppe, hvor det fremhæves, at der netop er behov for et mere uforpligtigende vejledningsniveau til unge uden, at hele udrednings- og indberetningssystemet nødvendigvis sættes i gang (Sund 2012).

Partnerskab med en frivillig social organisation

I Gentofte Hovedbiblioteks ansøgning til Styrelsen for Bibliotek og Medier, var det et klart formuleret ønske, at der skulle samarbejdes med frivillige om etablering og udmøntning af ungerådgivningen. I løbet af efteråret 2011 indledes et samarbejde mellem Gentofte Bibliotek og Ventilen Danmark – en frivillig social organisation, der driver mødesteder for ensomme og stille unge – med henblik på at etablere et mødested drevet af unge frivillige på hovedbiblioteket. Desuden skal samarbejdet afsøge muligheder for på sigt at udvikle koblinger til de kulturelle ungeaktiviteter, der finder sted på biblioteket og den tværfaglige vejledningsindsats, som der søges etableret. I december 2011 indgår Ventilen Danmark og Gentofte Hovedbibliotek en samarbejdsaftale om, at der etableres et mødested fra februar 2012 på hovedbiblioteket i et særligt indrettet lokale, dvs. *Rummet* (Ventilen Danmark & Gentofte Hovedbibliotek 2011).

Erfaringsopsamling

I det følgende samles op på erfaringerne fra indsatsen i opstartsperioden februar – juni 2012. I første afsnit, ”Tiltag – hvem, hvad, hvor”, rettes søgelyset mod de konkrete tiltag, som biblioteket har iværksat som en del af indsatsen i opstartsfasen. Dernæst gives i afsnittet ”Med aktørernes egne ord” et indblik i udvalgte aktørers foreløbige erfaringer med og forståelser af deres deltagelse i indsatsen. På baggrund af de to afsnit foretages en vurdering af, hvor langt indsatsen indtil videre har bevæget sig hen imod de skitserede målsætninger, ligesom der identificeres barrierer og potentialer i forhold til indsatsens videre bevægelse hen imod målsætningerne.

Tiltag – hvem, hvad, hvor

I dette afsnit tegnes et billede af de konkrete tiltag, der er sat i gang i indsatsens opstartsfasen i regi af Ventilen og ungevejledningen, i form af kulturarrangementer og som workshops/seminarer, der bl.a. har haft til hensigt at skabe synergi mellem de tre forskellige instanser.

Der vil ligeledes blive gjort rede for, hvor mange unge der har gjort brug af tiltagene i Ventilen og ungevejledningen, hvilke problemstillinger de er kommet med, samt hvad der er gjort for at hjælpe de unge med disse problemstillinger. Der vil endvidere blive sat fokus på, hvilke tiltag der har været sat i gang for at skabe kompetenceudvikling hos de unge og voksne frivillige i hhv. Ventilen og ungevejledningen, samt i hvilket omfang de to instanser er i dialog med hinanden og/eller andre relevante aktører på unge- og trivselsområdet.

Der vil endvidere blive gjort rede for, hvilke problemstillinger, der er blevet berørt i kulturarrangementerne og workshopsene/seminarerne, hvor mange der har deltaget i disse samt graden af ungeinvolvering. Det vil endvidere blive beskrevet, i hvilken grad disse tiltag har involveret tværfaglige møder og dialog mellem aktører, der er relevante for Ventilen og ungevejledningen. Med henblik på at gribe synergien mellem de forskellige tiltag i *Rummet*, vil der endvidere være fokus på, hvilke markedsføringstiltag for ungevejledningen og Ventilen der er fundet sted under kulturarrangementer, workshops/seminarer samt i bibliotekets virke i øvrigt.

Vejledningen

Den åbne ungevejledning i *Rummet* har været åben 13 gange i perioden 5. marts – 25. juni. Den ugentlige åbningstid har været mandag mellem kl. 16 og kl. 19.

Ungevejledningen har tilknyttet fire vejledere fra UU-Nord, hvis arbejdsområde især er unge, som ikke har en ungdomsuddannelse, samt en vejleder fra Jobcentret, hvis arbejdsområde især er arbejdsløse unge mellem 25-30 år, som har en fuldført eller afbrudt ungdomsuddannelse bag sig, og/eller som er syge eller handicappede.

Ved hver åben vejledning er en UU-vejleder samt vejlederen fra Jobcentret tilstede i *Rummet* for at tage imod ungehenvendelser.

I perioden 5. marts – 25. juni har der været fem ungehenvendelser i den åbne vejledning. Ungehenvendelserne har primært ligget indenfor Jobcentrets arbejdsområder. De har således overvejende handlet om spekulationer og udfordringer i forhold til videregående uddannelser, fx studievalg, overvejelser over studieskift, udfyldelse af kvote 2-ansøgning mv. I relation til disse spekulationer og udfordringer har der også været samtaler om mistrivselssituationer som spiseforstyrrelser og præstationsangst.

Den daglige koordinator for indsatsen har holdt tre møder med vejlederne i opstartsfasen, der har fungeret som erfaringsudveksling og kompetenceudvikling for vejlederne, ligesom de har dannet ramme om udviklingen af en workshop om eksamensangst og et seminar om vejledning (Se mere om disse arrangementer under ”Workshops og seminarer”).

Ventilen

Ventilens mødested har haft åbent i *Rummet* 20 gange i perioden 15. februar – 27. juni. Den ugentlige åbningstid har været onsdage mellem kl. 16:30 og kl. 21. Kl. 16:30-17 er der visitation. Kl. 17-21 er der mødested.

Den officielle åbning af mødestedet fandt sted d. 24. februar kl. 15 – 17. Der var 25 deltagere til arrangementet, hvor borgmester Hans Toft, Rillo Rud, sekretariatsleder for Ventilen Danmark, og Louise Kaaber, formand for Ventilen Gentofte, talte.

Der er ni frivillige unge tilknyttet Ventilens mødested i *Rummet*. Der er to-tre unge frivillige til stede i *Rummet* hver onsdag. To af de unge har en tilknytning til Gentofte Kommune.

Der var to faste brugere i mødestedet samt en ny bruger, der var ved at blive sluset ind i gruppen på tidspunktet for erfaringsopsamlingen. Desuden har der været yderligere to henvendelser, som dog er blevet afvist pga. psykisk sygdom og misbrug.

De tre brugere var alle ensomme. De frivillige har gået ture med de unge ensomme. Været nede på Strandvejen, spist is osv. Meningen er fremover at lave en række gruppeaktiviteter sammen – ride, sejle, udflugter mv. – men også at have noget hverdagsagtigt samvær, hvor man bare omgås, lærer de unge normer for socialt samvær osv.

For at blive frivillig i Ventilen skal man være mellem 18 og 30 år gammel og til samtale med unge, der allerede er frivillige. Derefter følger et todages grundkursus, hvor man lærer om ensomhed blandt unge, og om de metoder og aktiviteter, der bruges i mødestederne. Desuden får man redskaber i form af konflikthåndtering og samtaleteknik. Otte af de ni frivillige i Ventilens mødested i *Rummet* havde ved tidspunktet for erfaringsopsamlingen gennemgået Ventilens grundkursus.

Frivillige fra Ventilen har besøgt ungevejledningen to gange for at tale med ungevejlederne, erfaringsudveksle og fortælle om kommende aktiviteter i *Rummet*. Desuden har de frivillige løbende holdt møder med koordinatoren for *Rummet*, eksempelvis for at drøfte nogle praktiske forhold i rummet, komme med input til indretningen af rummet samt med henblik på deltagelse i diverse kulturelle aktiviteter i biblioteket, bl.a. for at skabe synlighed omkring værestedet (se nedenfor).

Kulturaktiviteter

Der har været tre større kulturarrangementer for unge udenfor *Rummet*, men i Biblioteketsområdet, i indsatsperioden. Til disse arrangementer, hvor der i alt var ca. 640 deltagere, blev på forskellig gjort fremstød for *Rummet*. Arrangementerne var:

En jazzkoncert i Øregårdssalen på Gentofte Hovedbibliotek d. 9. marts med 90 gæster, en kammerkoncert med unge strygere i biblioteksrummet d. 31. marts med 200 tilskuere samt en koncert d. 15. juni i Øregårdsparken med 350 deltagere. Under sidstnævnte arrangement var den åbne vejledning tilstede og uddelte studenterbrød og flyers, der reklamerede for vejledningen i *Rummet*.

Desuden gjorde Ventilen fremstød for sig selv under Kultur- og Festsdage i Gentofte Kommune 14.-17. juni.

Workshops og seminarer

I indsatsperioden har der været fem workshops/seminarer i *Rummet*, som har været tilrettelagt i samarbejde med eller været målrettet de frivillige i rummet og/eller lokale unge indenfor *Rummet*'s målgruppe. Bortset fra et enkelt større seminar, der fandt sted i Øregårdssalen, har alle disse workshops/seminarer, hvor der i alt har været ca. 140 deltagere, fundet sted i *Rummet*.

D. 7. marts kl. 15-19 blev der afholdt en kvote 2-workshop i *Rummet*. Workshoppen var blevet til i et samarbejde mellem Gentofte Bibliotek og Jobcenter Gentofte. Her hjalp vejledere fra jobcentret 15 lokale unge med individuel hjælp til tekst og formalia på deres kvote 2-ansøgning.

D. 12. marts kl. 17-19 afholdtes et arrangement om spiseforstyrrelser med forfatteren Mille Eigard Andersen, der har skrevet bogen "Hvor ser du godt ud – en "rask" anoreksipiges dagbog" (Eigard Andersen 2009). Arrangementet, der var organiseret af en lokal ung, havde deltagelse af ca. 35 lokale unge og voksne.

I ugen d. 16. april – 20. april blev der dagligt afholdt byggeworkshop kl. 14-18 i *Rummet*. Bureau DeTours, der har specialiseret sig i at skabe sociale miljøer i offentlige rum (<http://www.detours.biz/newshit/>), indrettede *Rummet* i samarbejde med 14 lokale unge, hvoraf en håndfuld kom samtlige fem dage,

D. 21. maj afholdtes arrangement om eksamensangst med Charlotte Diamant fra TABU/Psykiatrifonden. 31 deltagere, heraf mange lokale unge, der før og efter kunne få en snak med ungevejledere fra *Rummet*, der også var til stede ved arrangementet. Arrangementet var initieret af en lokal ung.

D. 20. juni kl. 8:45-15 afholdtes arrangementet *Vejledning af unge – Rummet for samarbejde på tværs* i Øregårdssalen, der bl.a. havde som formål at udbrede kendskabet til *Rummet* for medarbejdere i kommunen og gøre det relevant for deres arbejde samt at være mødested for *Rummet*'s aktører og kommunens medarbejdere. Arrangementet bød på oplæg af borgmester Hans Toft, bibliotekschef Pia Hansen, Afdelingschef for Job og ydelser, Bo Sund, sekretariatschef Rillo Rud fra Ventilen Danmark, ungdomsforskerne Mette Pless og Jens Christian Nielsen fra Center for Ungdomsforskning ved Aarhus Universitet. Endvidere afholdtes en workshop af Nana Friis, der er leder af ungdomskulturhuset Kraftverket i Valby. Der var 45 deltagere til arrangementet, som repræsenterede såvel aktørerne i rummet samt relevante samarbejdspartnere i det kommunale landskab (UU-Nord, Gentoft Jobcenter, fritidsklubber, forvaltning, sundhedspersonale, SSP, PPR, Det socialpsykiatriske team, ungdomsskolen, bibliotekerne osv.). Under Nana Friis workshop deltog endvidere 15 lokale unge mellem 15 og 23 år, der bidrog til at udvikle en forståelse af, hvordan man skal lave vejledning for unge, og hvordan man skal kommunikere om dem. Sammen med seminardeltagerne kom de med 6 bud på en vejledning for unge med formål, målgruppe og kommunikationsplan (se afsnit om ”Ungeideer til seminar” nedenfor). På seminaret var endvidere rundvisning for deltagerne i *Rummet*.

Opsummering

Ovenstående billede af tiltagene i *Rummet*'s opstartsfasen viser på den ene side, at der har været relativt få lokale unge igennem *Rummet*'s kerneaktiviteter: Ventilen og Ungevejledningen. På den anden side har der været en betydelig deltagelse og gennemstrømning af lokale unge i *Rummet*'s øvrige aktiviteter – kulturaktiviteter og workshops/seminarer. Ikke mindst tilslutningen til workshopsene/seminarerne, der i vid udstrækning har haft fokus på emner, som ligeledes er centrale for tilbuddene i Ventilen og Ungevejledningen, synes at være et tegn på, at der er en uopdyrket målgruppe til disse tilbud blandt de lokale unge. Frivillige fra Ventilen og Ungevejledningen har da også været aktivt involveret i flere af workshopsene/seminarerne, der også har skullet tjene til at synliggøre og sætte tilbuddene i spil blandt deltagerne – herunder unge og samarbejdsflader og andre relevante aktører i kommunen.

Billedet af tiltagene i *Rummet*'s opstartsfasen viser endvidere, at der har fundet en væsentlig kapacitetsopbygning sted i Ventilen og Ungevejledningen, bl.a. i form af uddannelse og kompetenceudvikling samt etablering af infrastruktur og netværker blandt *Rummet*'s øvrige aktører og i biblioteket i bredere forstand samt blandt andre relevante grupper i Gentoft Kommune. Selvom de lokale unge indtil videre kun har brugt Ventilen og Ungevejledningen

i *Rummet* i begrænset omfang, tegner der sig i opstartsfasen konturerne af større integreret indsats overfor lokale unge med mistrivsel i *Rummet*, hvor Ventilen og Ungevejledningen udgør væsentlige omdrejningspunkter.

Med aktørernes egne ord

I dette afsnit vil vi supplere det billede af opstartsfasen, som tegnes ovenfor, med et indblik i udvalgte aktørers subjektive erfaringer med deres deltagelse i indsatsen.

Der vil blive lagt vægt på at belyse aktørernes forståelse af *Rummets* relevans i forhold til deres arbejde med unge og trivsel, hvad der hidtil har fungeret godt/hvad der har fungeret mindre godt i *Rummet*, hvordan *Rummet* kan udvikles hen imod målsætningen, samt hvordan biblioteket har fungeret som en ramme om *Rummet*. Den overordnede hensigt er at udkrystallisere nogle af de udfordringer/dilemmaer, der har vist sig for tiltagene i *Rummet* i løbet af opstartsfasen, samt pege på nogle af de barrierer/potentialer, der kan vise sig i den videre proces.

Det vil grundet notatets begrænsede omfang være relativt få aktører, som vil komme direkte til orde. Der er således lavet interviews med en UU-vejleder, en vejleder fra Jobcentret, en frivillig fra Ventilen, en lokal ung, der har initieret ungekulturelle aktiviteter på biblioteket, samt bibliotekets projektleder for *Rummet* samt projektstyreren af indsatsen. Derudover vil plancher og billedmateriale fra workshoppen under seminaret 20. juni samt deltagerobservation fra flere andre aktiviteter i begrænset omfang blive inddraget.

Interviews med ungevejledningen

Både UU-vejlederen og vejlederen fra Jobcentret finder vejledningstilbuddet i *Rummet* relevant i forhold til deres respektive målgrupper (Interview BB 2012, Interview CTJ 2012). Der peges bl.a. på et vejledningsbehov i Gentofte blandt unge fra misbrugsfamilier, unge med flerkulturel baggrund, omsorgssvigtede unge fra karriereorienterede familier, unge presset af høje forventninger, unge presset af uddannelsesvalg mv. Ligesom der af vejlederen fra Jobcenteret peges på behov for en ”tillidsfuld ramme” omkring de vejledningsfunktioner i kommunen, der ikke har karakter af egentlig myndighedsbetjening, som det er tilfældet med vejledningsfunktionerne i rummet. Begge vejledere giver udtryk for, at *Rummet* er særligt velegnet til at imødekomme disse behov. Biblioteket menes at udgøre en ramme, hvor unge under alle omstændigheder opholder sig, og deres tilstedeværelse er helt legitim, bl.a. fordi vægten på biblioteket er på viden og dannelse. Omvendt konnoterer biblioteket – i modsætning til mange andre offentlige institutioner – ikke system og magt. Her er man m.a.o. frivilligt, og ens tilstedeværelse vækker ingen nævneværdig opsigt. Samtidig roser vejlederne den indsats, som den daglige koordinator samt de tilknyttede konsultanter har ydet i forbindelse med etableringen af vejledningen i *Rummet*. Roserne går bl.a. på organisering af indsatsen, lydhørhed overfor vejledningens behov, facilitering af det tværfaglige samarbejde på biblioteket, inddragelse i seminarer/workshops mv.

Samtidig lægger vejlederne op til, at disse forhold kan styrkes endnu mere fremover. Der er fx uopdyrkede potentialer i det tværfaglige samarbejde: Vejlederne formulerer fx nogle ideer om at lave et seminar, hvor de unge frivillige fra Ventilen agerer eksperter eller på anden vis at få mere viden om brugen af autenticitet i deres virke mv. Endvidere udtrykker vejlederne idéer til kommende seminarer/workshops i *Rummet*, fx om gæld og SU, misbrugsproblemer mv., som yderligere kan bidrage til at synliggøre og styrke vejledningsfunktionen i *Rummet*.

Vejlederne peger dog på et par dilemmaer i forhold til en sådan styrkelse. På den ene side er det en fordel, at *Rummet* ligger relativt isoleret i biblioteket, og at der er kommet blænder op for vinduerne, da det sikrer diskretion og anonymitet i forhold til de unge, der bruger vejledningen og Ventilen. På den anden side kan det også være en barriere, da det muligvis signalerer en utilsigtet lukkethed, som vejlederne imidlertid forsøger at dæmme op for ved at placere sig relativt tilgængeligt og synligt ved døråbningen, når der er åben vejledning i *Rummet*. Angående tilgængelighed og synlighed peger vejlederen fra Jobcentret endvidere på muligheden for i højere grad at mobilisere de bibliotekarer, der ikke er en del af projektteamet, til at sprede information om *Rummet*, sørge for at henvise unge brugere til det osv. Begge vejledere lægger megen vægt på, at det tager tid at bygge en vejledning op i en ny og anderledes kontekst, og at det endnu er alt for tidligt foretage en kvalificeret vurdering af tiltagene i *Rummet*.

Interview med Ventilen Gentofte

Den frivillige unge fra Ventilen Gentofte, der blev interviewet (Interview EM 2012), finder ligesom de to vejledere indsatsen i *Rummet* – herunder Ventilens eget tilbud – relevant for lokale unge i Gentofte. Den frivillige ser endvidere biblioteket som en relevant ramme om indsatsen, da de unge i forvejen er på biblioteket, der ydermere kan bidrage til markedsføringen af tilbuddet. Ligesom vejlederne beskriver den frivillige den daglige koordinator samt konsulenterne på biblioteket som imødekommende og kompetente, og Ventilens frivillige er da også blevet vist rundt på biblioteket, blevet behørigt introduceret osv.

Omvendt giver den frivillige unge udtryk for, at der endnu ikke er noget nævneværdigt samarbejde med den anden kerneaktivitet i *Rummet*: Ungevejledningen. Den frivillige unge bemærker desuden, at der har været enkelte praktiske udfordringer i opstartsfasen – rummet kan fx godt blive varmt og indelukket, da der endnu ikke er nogen ventilation. Desuden har der indtil midt-juni manglet blænder for vinduerne i *Rummet*, hvilket har besværliggjort den anonymitet, som er en del af Ventilens tilbud til ensomme unge, hvorfor tilbuddet først derefter har kunnet virke helt efter hensigten. Omvendt er de fysiske rammer i og omkring biblioteket meget velegnede til de aktiviteter, som Ventilen foretager med sine brugere.

Den frivillige unge peger på, at tilbuddet støt og roligt vil udvikle sig, i takt med at den lille gruppe, der allerede er tilknyttet tilbuddet i *Rummet*, får konsolideret sig.

Interview med lokal ung / initiativtager til ungekulturaktiviteter

Den lokale unge understreger relevansen af de tilbud, som såvel ungevejledningen som Ventilen i *Rummet* tilbyder unge i Gentofte (Interview UG 2012). Vedkommende beretter om unge bekendte, der presses af høje krav, oplever stress i forbindelse med uddannelsesvalg mv., og som kunne drage nytte af en vejledning, der hverken er forankret i gymnasiet eller familien. Idet pres, uddannelse og trivsel ifølge den lokale unge hænger nøje sammen, er hun ligeledes overbevist om, at unge i Gentofte vil kunne drage nytte af Ventilens tilbud til ensomme unge, der hidtil har været en overset gruppe. Den lokale unge fremhæver endvidere vigtigheden af de koordinerende/praktiske kompetencer, vejlederne besidder, hvilket kan være afgørende for unge i forhold til at trådene mht. SU, orlov, kommunekontakt osv.

Den lokale unge har selv gjort brug af vejledningen i *Rummet* i forbindelse med en studievalsproblematik – og oplevede den som nyttig. Derudover oplever den lokale unge biblioteket som et sted, hvor det med udgangspunkt i ungepuljen er muligt at igangsætte aktiviteter, som ellers ikke findes i Gentofte Kommune. Hun har selv været med til at initiere flere aktiviteter, både kulturaktiviteter og seminarer/workshops. De seneste har haft tilknytning til *Rummet* – fx arrangement om spiseforstyrrelser d. 12 marts. Den lokale unge roser i den forbindelse den daglige koordinator af rummet for at være yderst imødekommende og konstruktiv i disse tilfælde. Hun har erfaring for, at man som ung får stor opbakning og ikke behøver at stå alene med ansvaret, når man henvender sig vedr. et initiativ.

Ungeidéer til seminar

Til seminaret d. 20. juni deltog 15 lokale unge mellem 15 og 23 år, som bidrog med en række idéer til vejledningstilbud i *Rummet*, som de fandt relevante og brugbare.

Et par af ideerne lagde op til brede vejledningstilbud målrettet unge i overgangsfaser i ungdomslivet – fx overgangen mellem folkeskole og ungdomsuddannelse eller mellem ungdomsuddannelse og videregående uddannelse eller begge dele – hvor der i forbindelse med vigtige valg kan opstå sårbarhed, kriser mv. et par ideer havde særligt fokus på unge med svage sociale kompetencer eller socialt udsatte unge, mens en anden gik på praktisk vejledning til unge, der står overfor at flytte hjemmefra: budgetter, skat, SU, bankforståelse, hvad kommunen kan osv. Der var også en ide, som handlede om at tilbyde voksensparing til de ældste folkeskoleklasser i forhold til det at stå overfor problemer og udfordringer i ungdomslivet – både mht. skole, forældre, kærlighed mv. – som kan være svært for nogle unge at tale om, bl.a. pga. et krav om at fremstå perfekt overfor andre unge.

Det blev i forhold til nogle af ideerne diskuteret, om kommunikationen om vejledningstilbuddet skulle have et egentligt problemfokus. Flere unge nævnte, at et fokus på følsomme problemområder ville afholde unge fra at komme, og at man i stedet skulle

understrege mulighederne for afklaring, refleksion osv. Kommunikationen skulle ifølge disse unge foregå ung til ung, på de unges egne præmisser og på de unges egne arenaer – fx vha. ungeambassadører på skoler, i klubber, elevråd mv. samt gennem annoncer på elevintra mv. Ung til ung blev i det hele taget beskrevet som en relevant kommunikationsform. I forhold til tilbud, der var rettet mod en bestemt aldersgrupper eller bestemte grupper af unge, blev muligheden for at sende et brev til de unge via posten ligeledes nævnt. Det blev endvidere nævnt af flere unge, at det kan være en god ide at oplyse om, at der serveres kaffe og saftvand på vejledningstilbuddet.

Interview med den daglige koordinator og udviklingskonsulenten

Koordinatoren giver udtryk for, at der i løbet af opstartsfasen er brugt en del ressourcer på at få det praktiske i *Rummet* til at fungere, herunder at få logistik mv. omkring Ventilen og ungevejledningen plads. Både koordinatoren og udviklingskonsulenten giver udtryk for, at Ventilens og ungevejledningens tilbud, der indtil videre har haft en relativt begrænset brugerflade, fremover vil blive sat yderligere i spil med workshops/seminarer og kulturaktiviteter i og omkring *Rummet*, der i allerede opstartsfasen har haft mange brugere (Interview MK 2012, Interview AØH 2012). Tanken er således at involvere såvel vejlederne som de unge frivillige yderligere i workshops og seminarer i *Rummet*. Ikke kun for at skabe synlighed om ventilens og ungevejledningens tilbud i *Rummet*. Også fordi de med deres viden og erfaring kan tilføre workshops/seminarer noget særligt – bl.a. nævner koordinatoren, at det er en ressource hos de frivillige unge i Ventilen, at de kombinerer det at være ung med det at være ”professionel” i forhold til sårbare emner som social eksklusion, ensomhed osv.

I den forbindelse fortæller koordinatoren ligeledes, at det kan være en udfordring at få lokale unge til at tage initiativ til og facilitere workshops/seminarer om sårbare emner på biblioteket. Selvom det er sket (fx i form af arrangementer om spiseforstyrrelser og eksamensangst – se afsnit om ”Workshops og seminarer”), er de mere tilbøjelige til at initiere og facilitere ”rene” kulturarrangementer, der ikke er tematisk forbundet til de ungdomslivs- og trivselsproblematikker, som er i centrum af indsatsen i *Rummet*. Koordinatoren mener dog, at engagementet i kulturaktiviteterne rummer potentialer til at skabe et tilhørsforhold til *Rummet* og derigennem etablere forbindelser mellem lokale unge og vejledningen og mødestedet.

Indsatsen i *Rummet* handler også på anden vis om at skabe forbindelser. Både koordinatoren og udviklingskonsulenten nævner, at det har været en vigtig ambition med indsatsen at udvikle et forum, hvor kommunale aktører på ungeområdet kan tale sammen og skabe synergi i deres arbejde med unge. Vejledningstilbuddet i *Rummet* er i sig selv et udtryk for en etablering af sådanne forbindelseslinjer, idet den har karakter af et samspil mellem UU-center og jobcenter. Derudover var det ifølge koordinatoren og udviklingskonsulenten også en vigtig del af seminaret d. 20. juni (se afsnit om ”Workshops og seminarer”) at fungere som mødested for et bredt spektrum af kommunale instanser, som har relevans for de

problemstillinger, der arbejdes med i Ventilen og ungevejledningen. Den brede deltagerkare samt de positive tilbagemeldinger indicerer ifølge koordinatoren og udviklingskonsulenten, at seminaret udgjorde et startskud for udviklingen af et sådant mødested.

Opsummering

Både de interviewede aktører fra *Rummet* og de unge på seminaret understreger relevansen af kerneydelserne i *Rummet: Vejledningen og Ventilen Gentofte*. Der lægges også vægt på, at biblioteket udgør en særdeles fordelagtig ramme for disse tilbud, da det er et legitimt og rart sted for unge at opholde sig. Og ikke mindst er det et sted, de lokale unge allerede opholder sig i stor stil.

De frivillige i Ventilen og ungevejledningen understreger koordinatorens og konsulenternes kompetente og engagerede arbejde for at få deres tilbud til at fungere samt deres bidrag til at få tilbuddene integreret i biblioteket. Dog peger de ligeledes på, at netværksdannelsen – fx mellem vejledningen og Ventilen – fortsat er relativt uudviklet, ligesom de øvrige ansatte på biblioteket endnu mangler viden om tilbuddene. Koordinatoren beskriver imidlertid vejledningsinstansen som noget, der i sig selv har karakter af en forening af to forskellige instanser: UU-vejlederne og vejledningen på Jobcentret. Hun noterer sig desuden den netværksdannelse med de øvrige kommunale aktører, som bl.a. fandt sted på seminaret d. 20. juni.

De interviewede fortæller, at der har været nogle praktikaliteter, der har skullet falde på plads i opstartsfasen, før tilbuddene for alvor har kunnet folde sig ud, men disse forhold er efterhånden ved at falde på plads. Samtidig peger de interviewede fra Ventilen og ungevejledningen på visse dilemmaer mht. synlighed/anonymitet, fokus/bredde i forhold til tilbuddene og deres formidling til de lokale unge, som også blev understreget af de unge på seminaret: De unge vil gerne have hjælp – også til det svære og sårbare i ungdomslivet – men det kan være svært at opsøge den hjælp, når man helst ikke vil fremstå svag og sårbar.

Indtil videre har man især satset på den synlighed, det har givet Ventilen og ungevejledningen at være medarrangør og deltagende på de velbesøgte seminarer/workshops, som er blevet afholdt i relation til *Rummet*. De unge på seminaret d. 20. juni pegede imidlertid på, at man skal være endnu mere opsøgende og tilstedeværende på de unges egne arenaer, men at man skal være varsom med, hvordan man formidler budskabet om indholdet i Vejledningen/Ventilen.

Sammenfatning og vurdering

I dette afsnit vil vi med udgangspunkt i ovenstående foretage en vurdering af, i hvilket omfang indsatsen foreløbig lever op til målsætningen om at hjælpe unge med trivselsproblemer og fremme deres trivsel, nærmere specificeret gennem fire delmål om: 1.

at tilbyde et trygt mødested for unge med mistrivsel, 2. at tilbyde unge relevant og nærværende vejledning i trygge rammer, 3. at kunne være bindeled mellem den unge og andre instanser og 4. at bruge kulturelle aktiviteter til at understøtte indsatsen fagligt og socialt.

- Målsætning 1:

Gennem samarbejdet med Ventilen er det lykkedes at skabe et trygt mødested for unge med ensomhed og lignende mistrivselsproblemer, der giver de unge mulighed for med andre unge i tilsvarende situation og under støtte af frivillige unge at drøfte deres ungdomsliv og få hjælp til at mestre deres sociale trivselsproblematikker. Der er indtil videre kun ganske få unge, som benytter sig af tilbuddet. Det vurderes dog som et vilkår for nyetablerede møde- og væresteder, at der går en rum tid, før der for alvor begynder at komme flere unge fast, hvorefter det givetvis vil være nemmere at rekruttere yderligere unge, bl.a. fordi de kan komme til at møde andre unge brugere. Desuden er lokalet først for nylig blevet blændet således, at bibliotekets øvrige brugere ikke længere kan kigge ind i *Rummet*, og Ventilen således kan bruge det optimalt i forhold til en gruppe af unge, der skal kunne føle sig trygge og ueksponerede. Derudover skal nævnes Ventilens deltagelse i seminarer og workshops i relation til *Rummet* som en platform til yderligere at udbrede kendskabet til tilbuddet.

- Målsætning 2:

Det er lykkedes at etablere et tværfagligt vejledningstilbud på biblioteket, der tilbyder anonym vejledning i trygge rammer. Selvom det er et begrænset antal unge, der indtil videre har benyttet sig af tilbuddet, er vurderingen, at tilbuddet er relevant for de unge i kommunen. Det er en styrke, at vejledningen er organiseret på tværs af kommunale opgaveområder, hvilket også fremhæves af vejlederne som kvalificerende. For til fulde at indfri målsætningen er det dog en forudsætning, at flere unge fremover benytter sig af vejledning. Vejledernes aktive deltagelse i seminarer og workshops, hvor de efterfølgende har stillet sig til rådighed for de unge deltageres spørgsmål, er en vej frem til at udbrede kendskabet til vejledningen. Ligesom det måske kan være en god måde at skabe kontakt til unge for hvem tilbuddet er relevant, men som måske har svært ved opsøge hjælp, da de helst ikke vil fremstå svage og sårbare.

- Målsætning 3:

Indsatsen har, især grundet de få unge som har benyttet sig af vejledning og mødested, kun i begrænset omfang formået at være et bindeled mellem unge med mistrivselsproblemer og deres kontakt til andre relevante instanser. Ventilen har dog henvist et par unge, som ikke kunnet visiteres til mødestedet, til andre former for relevante tilbud i kommunen. Samtidig vurderes det på et mere overordnet plan, at indsatsen både gennem det tværfaglige samarbejde omkring vejledningens tilblivelse

og praksis, og gennem seminaraktiviteter med deltagelse af forskellige aktører og instanser i kommunen, har bidraget positivt til at skabe grobund for samarbejde på tværs af opgaveområder i kommunen om unge med mistrivselssproblematikker.

- Målsætning 4:

Den sidste målsætning om at understøtte indsatsen fagligt og socialt gennem brug af kulturelle aktiviteter må i høj grad siges at være indfriet. For det første er der ved forskellige kulturarrangementer for unge blevet gjort fremstød for *Rummet*. Både ungevejledningen og Ventilen Gentofte har aktivt bidraget til dette arbejde for at skabe synlighed omkring *Rummet*. For det andet har der i *Rummet* været afholdt flere faglige workshops for lokale unge om emner som spiseforstyrrelser, eksamensangst og kvote 2-ansøgninger, hvor ungevejledningen har deltaget og de unge også har haft mulighed for at blive vejledt. Flere aktiviteter har været initieret af lokale unge i større eller mindre grad. Sidstnævnte aktiviteter udgør ikke kulturelle aktiviteter i ordets snævraste forstand, men har, uden at være direkte nævnt i målsætningen, utvivlsomt virket faciliterende i forhold til at understøtte indsatsens imødekommelse af de overordnede målsætninger.

En samlet vurdering af indsatsen må foretages med forståelse for indsatsen korte levetid og forbehold for udsigelseskraften, da det endnu ikke vides om såvel mødested som vejledning vil blive en succes i den forstand, at de vil blive brugt af de unge i kommunen. Der har allerede fundet en væsentlig kapacitetsopbygning sted. Nu handler det både om at skabe synlighed omkring indsatsens aktiviteter blandt kommunens unge, og om at de unge skal opleve det som et relevant og trygt sted at opsøge vejledning om de trivselssproblemer, de måtte have. Deltagelse af det relativt store antal unge i workshops i *Rummet* om fx vejledning omkring krops- og spiseforstyrrelser, håndtering af eksamensangst og udfyldelse af kvote 2-ansøgninger, vidner om, at der er behov blandt unge for at få vejledning og/samtaler omkring sådanne emner. Det understøttes da også af den enighed blandt alle aktører, fra de unge deltagere på seminaret til frivillige, vejledere og projektteam, både om, at indsatsen og placeringen af indsatsen på biblioteket giver mening og er relevant for unge. I det hele vender aktører i og omkring indsatsen, herunder også de unge, tommelfingeren op overfor indsatsen. Og en samlet vurdering på tværs af de fire målsætninger er da også, at de i væsentligt grad allerede er indfriet. At der så samtidigt stadig eksisterer en udfordring med at få unge til at bruge kerneaktiviteterne i *Rummet*, dvs. mødestedet og ungevejledningen, skal ikke forklejnes.

Der er dog ingen tvivl om, at indsatsen indeholder ansatser til en udvikling, der er meget perspektivrig. For det første er det ganske perspektivrigt, at *Rummet* kombinerer at være et rum for både en anonym og tværfaglig vejledning for unge og et frivilligt ung-til-ung-organiseret mødested for unge. Som det også er påpeget af flere aktører giver det for det andet interessante muligheder for at udvikle samarbejder mellem offentlige og frivillige

aktører om indsatser og aktiviteter, der når unge med mistrivelsesproblemer – og som dermed også rummer helt nye perspektiver for, hvad et bibliotek kan være.

Perspektivering: Refleksioner over unge og trivsel

I dette afsnit tegnes nogle konturer af ungdomslivet, som det træder frem i ungdomsforskningen. Afsnittet rækker udover en egentlig erfaringsopsamling på *Rummet*, men kan bidrage med nogle blikke ind i de vilkår og udfordringer, som gør sig gældende i ungdomslivet og præger nutidens unge. Derved kan det forhåbentlig være med til at indramme og højne forståelsen for de problemstillinger, som gør sig gældende for de unge, der bruger – og fremover kommer til at bruge – *Rummet*.

Afslutningsvis i afsnittet opridses nogle gode råd for arbejdet med unges mistrivsel, der ikke er møntet på arbejdet i *Rummet*, men derimod har en mere almen karakter. Ikke desto mindre er det håbet, at disse råd kan virke informative i forhold til det generelle arbejde med unges mistrivsel og problemer, som finder sted ikke bare i *Rummet*, men også i ungearbejdet i andre dele af Gentofte Kommune.

Ungdomslivet udfordringer

Det at være ung har altid rummet en særlig følsomhed og skrøbelighed. Det er noget af en opgave at forlade barndommen og kaste sig ud i alt det nye og ukendte, som ungdomslivet indvarsler: Kroplige forandringer, de første seksuelle erfaringer, skoleskift, omrokeringer i venskabsrelationer, nye krav fra voksenverdenen osv. Det er de færreste, som kommer igennem ungdommen helt uden skrammer. Man kan næsten sige, at det hører sig til, ellers har man ikke været ung.

Et af de afgørende forhold for et godt ungdomsliv og unges trivsel, er deres sociale integration på de mange arenaer, som deres hverdagsliv udfolder sig i: Familien, skolen, uddannelsen, arbejdet, fritiden osv. Det er især afgørende for unges trivsel at opleve social integration i de fællesskaber med andre unge, som findes på disse arenaer. Samtidig er det naturligvis vigtigt for unges trivsel, at de føler sig accepteret af de voksne, der omgiver dem i hverdagslivet, hvad enten der er tale om forældre, lærere eller pædagoger. Her tæller det bl.a., om unge oplever, at de kan indfri de krav og forventninger, som stilles til dem. Det kan specifikt handle om at klare sig godt i skolen eller på uddannelsen, men handler i videre forstand om at kvalificere sig til først ungdoms- og sidenhen voksenlivet, lære at klare sig selv og kunne tage ansvar for sit eget liv (Mørch 2010, Illeris m.fl. 2009, Wiborg 2007, Heggan & Øia 2005).

Den sociale integration er dog ikke en proces, der påbegyndes og afsluttes én gang for alle. Ungdomstiden består af en række skift og overgange – mellem skole og ungdomsuddannelse, barndomsby og uddannelsesby osv. – hvor unge løbende må integrere

sig blandt nye jævnaldrende og nye voksne i nye sammenhænge med nye spilleregler. Det er en af grundene til, at vi ofte forbinder ungdomstiden med en stor åbenhed og mange muligheder, men det skaber ligeledes en betydelig sårbarhed og udsathed, for lige så snart man har fundet sin plads et sted, skal man videre til et nyt sted, og hvem ved, om man også kan finde sin plads dér?

Dette spørgsmål bliver ikke mindre presserende af, at ungdomstiden samtidig er en tid, hvor man uvægerligt undergår nogle store forandringer, man skal forsøge at finde hoved og hale i. Kroppen udvikler sig, seksualiteten spirer, følelseslivet ændrer karakter, og i det hele taget oplever man nye og ukendte sider af sig selv, der skaber opbrud i ens selvforståelse og identitet. Hvem man er, og hvem man er i gang med at udvikle sig til at blive, er allestedsnærværende spørgsmål, der ikke kun opleves frigørende, men også kan skabe usikkerhed.

Sådan har det nok altid været at være ung. Men i nutidens samfund, hvor mulighederne forekommer uendelige, og der er et enormt fokus på den enkeltes evne til at manøvrere i disse muligheder, får disse spørgsmål en særlig vægt. Selvom de fleste undersøgelser peger på, at unges sociale og familiære baggrund spiller en stor rolle for, hvilke barrierer og chancer de møder i livet, oplever unge således i stigende grad, at de står alene med ansvaret for at skabe sig selv og deres eget liv.

Ikke mindst ansvaret for at vælge den rigtige uddannelse og få sig et godt job fylder rigtig meget i unges bevidsthed. Men ikke blot her er ansvaret lagt på unges skulder. Det handler også om at finde den rigtige stil og udforme sin krop i overensstemmelse med tidens massemedierede idealer. Nogle unge trives med denne situation, men andre oplever den også som et stort pres og føler sig ofte utilstrækkelige, fx kan det være svært at gennemskue konsekvenserne af alle de valg, man træffer som ungt menneske.

Unge oplever således, at de selv står med ansvaret for at skabe sig selv og deres tilværelse. Og når det er tilfældet, må de også selv tage skraldet, hvis det går galt, og tingene ramler sammen. Det ansvar, unge føler, er derfor også et ansvar for egen ulykke og fiasko. Ansvaret har derfor en ufravigelig følgesvend: Pres. Mange unge oplever i dag et stort pres for at lykkes og bliver til noget.

Og det er ikke alle som magter det – den individualiserede mistrivsel

Ungdoms- og trivselsforskning peger i disse år da også på en tendens til, at unges mistrivselsproblemer antager mere individualiserede og selvrettede former (Illeris m.fl. 2009, Nielsen m.fl. 2010, Nielsen & Sørensen 2012). Ungdomspsykologen Ida Koch taler ligefrem om nutidens unge som *diskrete problembærere*, hvilket indebærer, at stadig flere unge holder deres mistrivsel tæt ind på livet, frem for at kommunikere den klart og tydeligt ud til omverdenen. Koch understreger, at denne tilbøjelighed ikke udelukker, at unge også

har udadvendte reaktioner, men indadvendte reaktioner bliver stadig mere dominerende blandt de unge (Nielsen m.fl. 2010).

Et større forskningsprojekt fra Center for Ungdomsforskning, *Når det er svært at være ung i DK*, om unges trivsel og mistrivsel peger i samme retning (Nielsen m.fl. 2010a, Sørensen m.fl. 2011). Unge med mistrivsel retter ofte mistrivslen mod dem selv og ikke nok med det, de føler sig også ansvarlige for deres egen mistrivsel. Det kan ofte være meget skamfuldt for de unge.

Selvom mange af de unges trivselsproblemer ikke nødvendigvis kræver behandling, har de ofte omfang og intensitet som er bekymringsvækkende og hvor de unge tydeligvis har behov for nogle personer at tale med om deres problemstillinger. Det kan være pigen, der klarer sig godt skolen, men ikke ser nogen i fritiden og lever sit liv i dyb ensomhed. Det kan være drengen, der skærer i sig selv, fordi smerten for en stund får ham til at glemme sit u håndterlige følelsesliv. Eller det kan være pigen, der overspiser, når hun føler sig stresset i gymnasiet, og som eksperimenterer med at kaste op, fordi hun er bange for at blive for tyk. Alt sammen problemer, som måske nok kan have afsæt i almindelige ungdomsproblemer, men som har en voldsomhed og håndteres på en måde, så de tages alvorligt og også forstås som mere end bare almindelige ungdomsproblemer.

Den mistrivsel, som disse unge oplever, handler ikke om dagligdags bekymringer, der snart går over af sig selv – selvom det nogle gange kan være svært at vide, om problemerne er midlertidige eller sætter sig permanente spor. Disse unge er fanget i nogle destruktive mønstre, som de sjældent selv er i stand til at bryde. De kan derfor have brug for lidt mere end en almindelig hjælpende hånd for at komme videre. Eksempelvis ensomme unge, der går meget stille med deres problemer (Sørensen m.fl. 2011). De tror ikke på sig selv, de føler sig socialt kejtede, og de vender derfor ofte deres problemer indad. I stedet for at tænke, at ensomheden skyldes, at de er flyttet til en ny by, og at det også kan være en svær situation for andre unge, finder de årsagen til deres ensomhed hos sig selv: 'Det er min egen skyld, det handler om, at jeg er sådan og sådan'. Og så kan det naturligvis forekomme omsonst at forsøge at skabe nye sociale relationer – det nytter jo alligevel ikke noget. Man er jo ikke værd at være sammen med.

Også unge, der overvejer at tage livet af sig selv, skærer i sig selv eller sulter sig selv, er tilbøjelige til at bebrejde sig selv, at de mistrives. Fælles for mange af de unge med mistrivsel er, at de har behov for støtte ikke kun til at håndtere den konkrete mistrivselsproblematik, men også til at kunne se mindre bebrejdende på dem selv.

Rum for dialog med unge om ungdomslivets udfordringer og mistrivsel

Unge som mistrives er ofte skamfulde og flove over, at de har det dårligt og vil ofte gå langt for at skjule deres mistrivsel. Derfor kan det nogle gange være svært at få øje på unges mistrivsel. Andre gange kan mistrivslen være mere synlig, men det kan være svært at vide,

hvordan man skal gribe ind over for de unge. Og der er naturligvis forskel på, hvordan man som voksen skal håndtere forskellige unges mistrivsel, ligesom der er forskel på hvordan man skal håndtere forskellige former for mistrivsel. Alligevel er der dog visse råd som kan være vigtige at holde sig øje, når man som voksen bevæger sig blandt de unge mennesker, der måtte være en del af ens arbejds-, fritids- og familieliv (Nielsen m.fl. 2010, Nielsen & Sørensen 2011):

For det første er det vigtigt at være opmærksomme på de unge og det liv de lever, fx kan det være en god idé være opmærksom på overgangsfaser i de unges liv. En ung, der ikke er socialt integreret men netop påbegyndt en ny uddannelse, er flyttet til en ny by osv., er særligt sårbar. Derfor er det vigtigt at have blik for de mestrer overgangsfaser og de risici, der er forbundet hermed. Ligesom det er vigtigt at have opmærksomhed på de unges sociale integration. Hav fx blik for om, der er en ung, som sjældent siger noget i sociale sammenhænge eller ikke indgår i fællesskaber med andre unge. Unge, der er ensomme eller isolerede gør sjældent meget væsen af sig, og derfor kan deres mistrivsel være svær at spotte. Men det er vigtigt at være opmærksom på, om mere stille unge trives eller ej. Endeligt er det også vigtigt at være opmærksom på adfærdsændringer hos unge, fx om en ung pludselig har svært ved at stå op om morgenen og kommer for sent eller har mange konflikter med andre unge og holder sig for sig selv. Vær også opmærksom på de små ting, har den unge f.eks. vægttab, spiser sjældent morgenmad og frokost, går altid med langærmede trøjer eller svedbånd, så kan det også være tegn på mistrivsel.

For det andet skal man ikke være bange for at henvende sig, hvis man fornemmer, at en ung mistrives. F.eks. kan man spørge den unge, hvordan hun/han har det. Eller man kan fortælle, at man har lagt mærke til den unge, og er kommet til at tænke på om hun/han har det godt og trives.

For det tredje er det vigtigt at skabe et tillidsfuldt rum for dialog. Selvom den unge måske tilkendegiver, at man skal blande sig udenom, bør man fortælle den unge, at hun/han er velkommen til at henvende sig en anden gang, hvis hun/han alligevel gerne vil snakke. Det er vigtigt at vise tillid og respekt, hvor man viser, at man stoler på den unge, og at den unge kan stole på en, så hun/han tør henvende sig, hvis der opstår problemer. Prøv også at lade være med at fordømme den unges adfærd, selvom den kan virke ubehagelig og vække stærke følelser. Du risikerer at puste til et lavt selvværd, skam osv.

For det fjerde er det vigtigt at afsøge den unges perspektiv. Tag afsæt i den unges opfattelse af situationen og find ud af hendes/hans subjektive motivation for at have den adfærd eller foretage de handlinger, der peger på, at hun/han mistrives. Spørg f.eks. den unge, hvad der får hende/han til at gøre, som hun/han gør.

For det femte er det vigtigt at afsøge, hvem der kan hjælpe den unge. Vær i særlig grad opmærksom på om den unge har andre unge og/eller voksne, de kan tale med hvis de har problemer eller de er kede af det.

Udover disse fem råd i relation til både at kunne få øje på og kunne handle på mistrivsel blandt unge, så er det også væsentligt at have forståelse for de sociale rammers betydning for unges trivsel. Løsning og håndtering af unges mistrivsel skal ikke nødvendigvis findes i den enkelte unges adfærd. Det handler også om, hvordan den unge er integreret og trives i de sociale sammenhænge, hun/han indgår i og er del af eller ikke er del af. Det er vigtigt, at man som voksen føler sig medansvarlig for at tage hånd om den sociale trivsel i ungdomslivets fællesskaber. Som voksen kan man naturligvis heller ikke løse alle trivselsproblemer alene, men man har måske mulighed for at være med til at initiere et større socialt og kollektivt fokus på unges trivsel og mistrivsel i de sammenhænge unge indgår og bevæger sig i.

Der eksisterer bl.a. et stort behov for at skabe rum for dialog med og blandt unge om ungdomslivets krav og udfordringer, fx krav om at være og fremstå som en succes på alle fronter (uddannelse, krop, udseende, venner, popularitet osv.). Sådanne former for dialog med unge kræver også at man arbejder for at skabe trygge rammer (i ungdomslivets fællesskaber), hvor unge har mulighed for, og ikke oplever det som farligt, at have dialog med andre unge om følelser og forhold i livet, der potentielt stiller dem i en sårbar situation. For det handler også om at udruste unge til at kunne hjælpe og støtte hinanden, hvis der er problemer og mistrivsel på spil.

Referencer

Eigard Andersen, M. (2009): *Hvor ser du godt ud! - en 'rask' anoreksipiges dagbog*. København: Forlaget Aronsen.

Gentofte Kommune (2010): *Plan for udvikling af Gentofte Bibliotekerne*.

Gentofte Kommune (2011): *Forslag til etablering af en ungerådgivning på Gentofte Hovedbibliotek*. Bilag til notat til møde i Koordinationsnetværksgruppen i Gentofte Kommune, udarbejdet af arbejdsgruppen for en ungestrategi. Dateret 1. september 2011.

Gentofte Kommune (2011a): *Forslag til etablering af en ungerådgivning på Gentofte Hovedbibliotek*. Arbejdsgruppen for en ungestrategi. Dateret 16. maj 2011.

Hansen, P. (2012): "Hvorfor tilbyde vejledning af unge på et bibliotek og hvilken rolle skal biblioteket spille for kommunens unge?". Oplæg af Pia Hansen, bibliotekschef i Gentofte Kommune på seminaret *Vejledning af unge – Rummet for samarbejde*, Gentofte Hovedbibliotek 20. juni 2012.

Illeris, K., N. Katznelson, J. C. Nielsen, B. Simonsen og N. U. Sørensen (2009): *Ungdomsliv. Mellem individualisering og standardisering*. Frederiksberg: Samfundslitteratur.

Interview med AØH (2012): *Interview med Amailie Ørum Hansen*, udviklingskonsulent på Gentofte Hovedbibliotek. Foretaget 28. juni 2012 af Jens Christian Nielsen og Niels Ulrik Sørensen, Center for Ungdomsforskning.

Interview med BB (2012): *Interview med Bente Bech*, UU-vejleder, UU-Nord. Foretaget 5. juli 2012 af Jens Christian Nielsen, Center for Ungdomsforskning.

Interview med CTH (2012): *Interview med Catharina Thiel Jørgensen*, Gentofte Jobcenter. Foretaget 5. juli 2012 af Jens Christian Nielsen, Center for Ungdomsforskning.

Interview med EM (2012): *Interview med Emilie Mortensen*, frivillig i Ventilen Gentofte. Foretaget 5. juli 2012 af Jens Christian Nielsen, Center for Ungdomsforskning.

Interview med MK (2012): *Interview med Mette Keinicke*, daglig koordinator af *Rummet* og den tværfaglige vejledning på Gentofte Hovedbibliotek. Foretaget 28. juni af Jens Christian Nielsen og Niels Ulrik Sørensen, Center for Ungdomsforskning.

Interview med UG (2012): *Ung fra Gentofte Kommune* (anonymiseret), aktiv og bruger af *Rummet*. Foretaget 5. juli 2012 af Jens Christian Nielsen, Center for Ungdomsforskning.

Nielsen, J. C., N. U. Sørensen og N. M. Osmec (2010a): *Når det er svært at være ung i DK – unges trivsel og mistrivsel i tal*. København: Center for Ungdomsforskning, Aarhus Universitet.

Nielsen, J. C., N. U. Sørensen, N. Katznelson og M. D. Lindstrøm (red.) (2010): *Den svære ungdom. 10 eksperter om unges trivsel og mistrivsel*. København: Hans Reitzels Forlag.

Nielsen, J. C. og N. U. Sørensen (2011): *Når det er svært at være ung i DK – viden og råd om unges trivsel og mistrivsel*. København: Center for Ungdomsforskning, Aarhus Universitet.

Nielsen, J. C. og N. U. Sørensen (2006): "Livet i nuet". I: *Ungdomsforskning*, nr. 4. København: Center for Ungdomsforskning.

Ottosen, Mai Heide, Dines Andersen, Lisbeth Palmhøj Nielsen, Mette Lausten og Sofie Stage (2010): *Børn og unge i Danmark. Velfærd og trivsel 2010*. SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd.

Sund, B. (2012): "Hvad er Jobcentrets motivation for at deltage i en åben anonym vejledning?". Oplæg af Bo Sund, afdelingschef for Job og Ydelser i Gentofte Kommune på

seminaret *Vejledning af unge – Rummet for samarbejde*, Gentofte Hovedbibliotek 20. juni 2012.

Sørensen, N. U., A. Grubb, I. Warring Madsen og J. C. Nielsen (2011): *Når det er svært at være ung i DK – unges beretninger om mistrivsel og ungdomsliv*. København: Center for Ungdomsforskning, Aarhus Universitet.

Ventilen Danmark og Gentofte Hovedbibliotek (2001): *Samarbejdsaftale mellem Ventilen Danmark og Gentofte Hovedbibliotek*. Underskrevet af Ventilen Danmarks sekretariatsleder Rillo Rud og Gentofte Hovedbiblioteks bibliotekschef Pia Hansen

A. Wiborg (red.) (2007): *Der er bare ikke rigtig nogen – en antologi om unge og ensomhed*. København: Ventilen Danmark.